

GYERGYÓI ÚJSÁG

A MAGYAR PÁRT PROGRAMJA ALAPJÁN.

Előfizetési árak:

Egy évre 200; félévre 100; negyedévre 50 Lei

Hirdetések milliméter díjszabás szerint.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Felölsszerkesztő:

Dr. SÁNDORY MIHÁLY

Kiadó laptulajdonos:

PUSKÁS J. ISTVÁN.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Regele Ferdinand-ut 33. sz. (Sándory-ház.)

Szerkesztőségi órák mindennap d. u. 2-3-ig.

Telefon: 14.

A Prefektus Ur figyelmébe.

Amíg az ellenkezőről nem győződünk meg, úgy vesszük, ahogy mondtotta:

Összehívta a Tanácsot, hogy közvetlen meggyőződést szerezzen, hogy megismerje a jövőre szóló terveit s hogy támogatására és segítségére legyen, minden politikum mellőzésével. Kijelentését, mely szerint már is meggyőződött a Tanács törvényességéről és ez indította arra, hogy a feloszlott Tanácsot jogaiba ismét visszahelyezze, megnyugvással és megértéssel kívánjuk tudomásul venni.

Ha a kormányhatalom részéről megértő és őszinte támogatással, jóakarattal találkozunk a város vezetősége, ha mód és lehetőség adatik arra, hogy becsületes munkaakarást valóra is válthassa, és ez a törekvés él a Tanács

tagjaiban, akkor a produktív munka előfeltételei biztosítva vannak. Ez után csak a tettek következnek. Dolgozni és mindkét részről beváltani az ígéreteket.

Minden akadályt elhárítani az utból, közös feladat és ebben egymást kell támogatni.

Őszintén és kerteles nélkül kell rámutatnunk azokra az akciókra, melyek egyesek részéről már hosszú idő óta a Tanács ellen irányulnak. Folytonos feljelentgetés, vádaskodás, minden komoly alapot nélkülöző meggyanúsítás. Mindez azért, hogy akár egyesek személyeskedése nyerjen kielégítést, vagy érvényesülését szolgálják.

Prefektus Ur! Ebbe a kérdésbe is erős kézzel kell belenyulni. Lássuk végre tisztán, kik azok, akik komolyan dolgozni akarnak, és kik megakasztói a munkának.

laszolt e két beszédre, nem hivatalosan, de a hivatalos véleményt mindenesetre tolmácsolva, fölületes, lehet, hogy jóindulatu, de mindenestre a tényeknek és önmagának is ellenmondó filozófiájú beszédben.

A vitát Chirculescu előadó felszólalása zárta le, kinek rövid beszéde után a kamara a javaslatot változatlanul elfogadta.

Tanácsülés.

Csikvármegye prefektusának távirati rendelkezése alapján f. hó 3-án délutánra hívta össze dr. Benke Antal polgármester a városi tanácsot.

A tanács ilyen formában való sürgős összehívása, ismételt különböző találgatásokra adott alkalmat. Olyan híresztelések is előttek meg a prefektus jövetelét, hogy személyesen fogja feloszlítani a tanácsot és ez alkalommal „uj” ember kezébe fogja letenni a város ügyeinek intézését.

A majdnem teljes számban megjelent tanácsot dr. Benke polgármester üdvözölte, kérte a megjelent prefektust, hogy közölje a tanács összehívásának okát.

Sfanu Stănescu prefektus közölte, miszerint személyes és közvetlen meggyőződést kívánt szerezni a város vezetése körüli dolgokról s ámbár több feljelentés érkezett a tanács és tanácsstagok ellen, megállapítja, hogy a tanács működése a legteljesebb törvényesség alapján áll, épen ezért helyezte annak idején jogaiba vissza a tanácsot. Ezt a meggyőződést erősítette meg a dr. László Dezső kamarai képviselő urtól nyert információja is. Kérte dr. Benke polgármestert, hogy a tanács munkaprogramját és a város kulturális fejlesztését illető jövő terveiről tájékoztassa.

Dr. Benke ismerteti a tanács már korábban, több év alatt megvalósítani szándékolt terveit, melyek városfejlesztés, közegészség, kulturális célok megvalósítását tüzték feladatául. Hogy ezek késedelmet szenvedtek, korábban a város vezetésében beállott változásoknak és azoknak a pénzügyi és gazdasági nehézségeknek tudható be, melyek nemcsak helyileg, de országsszerte megakadályozói sok üdvös terv megvalósításának. Ismételt hangsúlyozza, hogy az egész tanácsot a feltétlen törvényesség szelleme hatja át s teljes munkakészséggel és akarással kíván résztvenni abban az építő munkában, mely az egész ország konszolidációjának rég óhajtott nyugvópontját keresi, a megértés és komoly munka őszinte szándékával. Kéri ehhez a prefektus támogatását és jóakarátát.

Dr. Willer József felirati beszéde.

Amilyen kevesen vannak magyar parlamentárjaink, olyan élénk tevékenységet fejtenek ki a törvényhozás házaiban, állandóan felszínen tartva problémáinkat s nem engedve, hogy a többség figyelme az ország ezen fontos kérdéséről elterelődjék. Ismeretes Gyárfás Elemér szenátorunknak a felirati vita során mondott beszéde, amelyben biztos kézzel mutatott rá kisebbségi sorsunk sajgó sebeire, amelyek — hiába akarják ezt egyesek tagadni — egyek az ország sebeivel.

A képviselőház felirati vitájában Willer képviselőnk mondott hatalmas beszédet, amely végeredményben ugyanoda konkludált, mint a Magyar Párt szenátusi állásfoglalása: kisebbségi létünk, a mi létezésünk elismerését követelte hangos szóval.

Beszéde bevezetésében a kisebbségek mai helyzetét vázolta. Rámutatott arra, hogy amióta a magyarság képviselőinek megengedték, hogy a parlamentbe mehessenek, hatalmas lépés történt a megértés felé, ez a lépés azonban még küszöb előtti. A magyar képviselőknél és szenátoroknál sokszor sikerült a többségi nemzet reprezentánsainak figyelmét és rokonszenvét felkelteni, ezzel azonban a siker egyelőre kimerült: gyökeres rendezéséhez, meggyökeresedett álláspontok, tévhitek revideálásához nem fogott senkisé.

Folytatva kifejtette, hogy a magyar párt-

nak, mint mindig, ma is nagyon őszinte szándékai vannak. Azt akarja, hogy jogainkat mindenki elismerje, nem törekszik kiváltságokra, sem nem akar több jogot az állampolgárok egyik kategóriájánál sem, azonban jogainkból nem lehet hajlandó engedményekre. Végül a kisebbségi egyházak és iskolák problémájára kitérve, mint a szenátusban Gyárfás Elemér, ő is kérte a felirati válaszjavaslatba a következő szakasznak beiktatását:

„A kamara törvényhozó munkájában figyelemmel óhajt lenni a kisebbségekre is, akik az ország lakosságának tekintélyes hányadát teszik és értékes polgárai a hazának. Elsősorban a kisebbségi egyházak, mint iskolafenntartó testületeknek régóta vajudó ügyét óhajtja a kamara kimerítő megoldáshoz juttatni és pedig a jövő évi állami költségvetés összeállításának kapcsán — kérve ez elhatározáshoz a magas régenstanács jóindulatu hozzájárulását.”

A rendkívül talpraesett, igen ügyesen elmondott beszéd a kamarában nagy feltűnést keltett és hozzájárult a Willer iránt érzett szimpátia és tisztelet, amely e képviselőnknek az ország törvényhozói között pártkülönbség nélkül kijár, határozott növeléséhez.

A kamarában a kisebbségi problémával foglalkozott még a szászok nem kevésbé tehetős képviselője, Hans Otto Roth, Willerhez hasonló szellemben, majd Ionescu liberális vá-

Gyergyói Bank és Takarékpénztár Részvénytársaság

Telefon: 25.

Főtér, Cziffra-ház.

Sürgőnycim: PUSKÁSBANK.

Saját tőkék: 2,500.000 lej.

Betéteket elfogad könyvecskére és folyószámlára a legelőnyösebb kamatoztatás mellett.

Kölesönt nyújt bankszerű fedezet mellett.

Vállalja az összes bank és takarékpénztári megbízásokat.

Letéteket elfogad őrzésre.

BIZTOSÍTÁSI KÉPVISELET.

A dr. Benke által elmondottakra megnyugtató választ adott a prefektus, kijelentve, hogy törekvéseiben a tanács támogatására akar állani s menten minden politikai tendenciától kíván segíteni.

Puskás István tanácsos szólal fel ezután. Köszönését fejezi ki a prefektusnak, hogy személyesen jött el meggyőződni az itteni helyzetéről. Kíváncsún tartja ezt azért is, mert a közvélemény előtt is ismeretes, minden alapot nélkülöző, valótlán vádaskodások, melyeket egyesek tendenciózusan emeltek a tanács ellen. Ezek a vádaskodások épen eléggé éreztetik káros hatásukat s ezeknek csak úgy lehet útját vágni, ha közvetlen tapasztalatokkal teszi lehetetlenné az ilyen hátszínű inrikákat. A tanács feltétlen törvénytisztelete, a koronás Fő és állam iránti kötelelességtudásához kétség sem férhet. Minden alaptalan ráfogás, feleltlen megvádolás a komoly munka iránti törekvés megakadályozója.

Ezután a prefektus, valószínűleg az idő előrehaladottsága miatt, eltávozott. Pedig nem lett volna érdektelen, ha tudomást szerezhetett volna azokról a híresztelésekről is, melyek a legközelebbi napokban bekövetkezendő változásokat, nyilván tendenciózusan, hirharangozták. Működésében lehetett volna talán azt is megtudni, hogy kinek, vagy kiknek áll érdekében ilyen és ehhez hasonló kacsákkal a közvéleményt állandóan nyugtalanítani.

Érdeklődéssel várjuk a Prefektus ur látogatásának tulajdonképeni céljáról adandó felvilágosítást, melyet három-négy nap elteltével ígért meg.

Okvetlen jöjjön el a zenebarátok koncertjére,

mely november 22-én lesz a Szilágyiban.

MŰVÉSZET.

Gyergyószárhegyi Fülöp Jolán opera-énekesnő és Petre Marcu, a kolozsvári román opera énekművésze e hó 5-én a Laurentzi disztermében tartották ének-koncertjüket. Szereplésükkel különös műélvezetet szereztek városunk zenét kedvelő közönségének, amely teljesen megtöltötte a termet. Az a nagy várakozás, mely ezt az estét megelőzte, nem volt hiábavaló és az előlegezett bizalom, melyet a helyi és vidéki intelligencia nyújtott, valóban megérdemelt volt.

A köteles udvariasság betartása végett az énekművésznővel foglalkozunk először és megállapítjuk, hogy pusztán külső megjelenésével is oly kedvező atmoszférát teremtett magának a közönség körében, hogy mindjárt megjelenésekor taps fogadta. Meleg és magasan csengő hangja, melyet játszi könnyedséggel kezel, finom átmenet a mélyebb szólamokra, művészi képességeit és rátermettségét igazolják, különösen ha tekintetbe vesszük, hogy mindössze csak két éve tanul. Eddigi tanulmányait Pfeiffer tanárnál végezte, ujabban pedig Izsó iskolájában nyer képesítést a szinpadai játékból és operetekből. Bár nagy hatást ért el a Pillangó kisasszony nagy áriájával, a legnagyobb tapsot mégis a Kis kadét című operett elnevelésénél kapta. Azt hisszük különben, úgy megjelenése, mint finom, graciós játéka is a komolyabb operettek eljátszására predesztinálják és ennél a műfajnál fogja megtalálni azt a sikert, melyet a jövő számára tartogat s melynek teljesülését mi is e helyről őszintén kívánjuk.

Fejlődése, sorsa különösen közérdekel bennünket, miután vérünk, Szárhegyről származott el. Egészen biztosan becsületet szerez majd a székely névnek.

Petre Marcu operaénekes már közismert arrivé, akiről mi is csak ismételhettük azokat a kritikákat, melyek nagyvárosok lapjaiban megjelentek. Erős, tömör, tiszta hangja van, szép, lírai előadása. Benne megvan, ami operaénekesnél ritka adomány: játéka és arcimimikája oly kifejező, hogy valósággal magával ragadja

publikumát és tökéletesen adja vissza azt a karaktert, melyet a szerző a szereplővel érzékelteni akar.

Csak melleleg jegyezzük meg, hogy a publikum soraiban aránylag kevés románt láttunk.

Ha utjuk megegyeszer erre vezeti őket, újból meleg szeretettel fogjuk fogadni. A zongorakíséretet Vákár László látta el, a töle megszokott pontos és szükséges szababossággal.

— — — kus.

Ernyey Árpád kormánybiztos akciója.

Ernyey Árpád volt csiki prefektus és képviselő a napokban sorra látogatta Gyergyó községeit is. Amint értesültünk, tájékozódást kívánt szerezni a gazdák helyzetéről. Igéretet tett az iránt, hogy a Mezőgazdasági Kamara útján a gazdák részére természetbeni vetőmagkölesönt fog kieszközölni, amit a gazdáknak a természetből kell majd, ugyancsak természetben visszaadni. Kilátásba helyezte, hogy tenyészállatokat is fog a községeknek kieszközölni, amit a Brassói Mezőgazdasági Kamara közvetítésével önköltségi áron fognak a községek megkapni.

Ismerve a mai súlyos gazdasági helyzetet s különösen a gazdák rendkívül nagy megterhelését, örömmel kell üdvözlőnünk a kormány részéről jövő minden ily jóakaratu kezdeményezést, csupán azt nehézményeljük, hogy az akcióval kapcsolatos összeirási költségek — községenként 1200—1400 lej — túlmagasak s ha történetesen valami előre nem remélt akadály következtében a dolog megfeneklene, aligha fogja valaki a községeknek és birtokoságoknak költségeit megtéríteni, amit a Kormánybiztos urnak előlegesen kellett kifizetni.

HIREK.

Alábbi verset Angi Balázs batyánktól kaptuk. Nem szívesen közöljük, mert a viszonyokkal nem ismerős azt bíheli, hogy a mi kezdeményezésünkre íródott és csak magunknak akarunk vele reklámozni. — Igazság, hogy azt szerzője teljesen saját iniciatívájából írta, s a jól pártogó verssorokból pedig olyan buzgóság, jóakarát és szeretet árad, hogy szerzője megbántásnak vehetné, ha egyszerűen félretennők, azért is, mert amint ő maga írja kísérő levelében, nem a mi érdekünk, hanem a kultúra szeretete adta kezébe a tollat. Leközljük tehát a hangulatos kis verset s Balázs batyánknak őszintén köszönjük irántunk való, meg sem érdemelt elismerését és kedvességét.

Székely Testvérek!

Mint a kidült harcos, ha új erőt merít,
A szent célért tovább harcolva tör elő...
A „Gyergyói Ujság” ragyogó fegyverit
Újra csillogtassa,
Vitézül forgassa,
Hitvány dajkamese, hogy ninc benne erő!

Mint hosszú éj után, ha a nap sugára
Feltűnik keleten édes ragyogással...
Duzzadó életet öntve a határra...
Ugy tűnt fel új száma!
Beszélhet a fáma...
Felér nekünk az egy feltámadással...!

Mondjuk meg őszintén jó Székely testvérek!
Ugy-e mennyire fáj a lap megszűnése?
Hosszabbak voltak a percek, mint az évek —!
Néma gyermek szavát...
Nem értik az Anyák —!
Lehet bár szívteő fájó szenvedése...!

Ismerjük be Székely férfias nyíltsággal,
Hogy e lapbeszűnést, mi magunk okoztuk!
Nem szakítottunk hitvány anyagiassággal...
A sok megszüretést,
Hogy a befizetést
Eszközlőni kéne... mintegy elkoboztuk —!

Frivol játék volt ez ön-önmagunk ellen,
Visszaélés a más tisztos vagyonával...!
Testvérek! szűnjön meg közöttünk e szellem —!
Hozzon áldozatot,
Akit csak áthatott
A faji szeretet édes fogalmával...!

Ötvenezer Székely, mely lakja e völgyet,
Ha nem tud tartani egy jó helyi lapot...
Sorvadni hagyja az évezredek tölgyet...
Önön sirásója!
Az Isten se óvja!
Vesszen el! ne lásson több ragyogó napot!!

Nem szólok én arra, ki tengődik, szegény...!
A fajfontartásból kiveszi az részét...
De aki tehetné, s nincs benn egy csepp erény...
Hogy szeresse fáját
S lássa meg száz baját...
Rázudítanám a világ minden vészét —!!

Akinek az Isten adott módot hozza...
Áldozzon a közért, mely boldoggá tette...
Oly tőke ez, amely kamatját meghozza...
Ha sirja kitarul —
Kegyelettel zárul...
S nem fog burján nőni az égig felette...!

Testvérek! a multa vessünk végleg fátyolt —!
Vállat vállnak vetve építsük a jelent...!
S győzünk a „Mammonon”, mely homlokot
A nagy küzdelemben [rámolt...]
Az ellenel szemben...
A „Gyergyói Ujság” nagyon sokat jelent!

Jó Székely Testvérek! szeretettel körlek!
Több kell? Hát könnyörgők, fizessetek elő!
Könnyűnek találnak, kik titkon lemérnek...
Ha nincsen kulturánk...
S ez oly iszonyu ránk —!
A jó sajtó má-ma a legnagyobb erő —!

Jó Székely Testvérek! fizessetek elő!!!

Szárhegy.

Angi Balázs.

— Mihály király nevenapja volt kedden, nov. 8-án. A névnapot az egész országban háládó istentiszteletekkel ünnepelték.

— Személyi hír. Dr. László Dezső képviselőnk pár napra hazaérkezett.

Dr. Willer József külföldre utazott, honnan jövő héten tér vissza.

— Egy fiatal élet kettétörése. Baricz Tamás Jézustársasági papnövendék f. hó 3-án tüdőbajban meghalt. Husz éves volt, amikor öreg, derék szülőinek, Baricz János megyegondnoknak és feleségének virágzó reménységeit egyszerre lefagyasztotta a Halál hideg lehellete, amely a rendkívül tehetséges fiatal papnövendéket sirba vitte. Utolsó útjára Alfaluban november 5-én sok száz könnyes szempár kísérte el.

— Gyergyószentmiklós új rendőrfőnöke. A belügyminiszter Constantin Rosa rendőrprefektus, brassói rendőrprefektúra igazgató, gyergyószentmiklósi rendőrfőnökke nevezte ki. Benne értékes jogászvétségű rendőrfőnököt kaptunk, kinek első ténykedése, hogy általunk kéri a községet, hogyha valami panasz van, akár általános dolgokra vonatkozólag, vagy különösen a rendőrség ellen, forduljon hozzá bármelyik hétköznapi 10—12 óra között. Már ebből az intézkedésből is látható, hogy az új rendőrfőnök komolyan veszi a dolgát s mindennel rendet akar teremteni. Bár sikerülne e dícsérni való igyekezete.

— A Szociális Misszió teaestéi. Mint eddig is minden évben, a Misszió teaestéket rendez, amelyek az idén a Kereskedői Körben vannak. Az első este háziasszonyai, Ferenczy Ilonka, Nagy Erzsike, Nagy Mariska, Zárug Irén és Zárug Lujzi, kik, úgy hallottuk, valami cukrásztanfolyamot hallgattak végig, hallatlan sikerrel vizsgáztak s készítményeik az utolsó darabig, csupa dícséret között fogytak el. A következő teaesték rendezői, ha nem akarják, hogy a közönség visszaesést tapasztaljon, ugyancsak ki kell, hogy tegyenek majd magukért. A hét egyhanguságát így kellemesen szakítja meg a kedd este s ha valaki arról gondolkozik, hogy odamenjen-e vagy se, azt is meg kell gondolnia, hogy minden teajeggyel könnyebbé teszi egy szegény gyermeknek az iskolabajárását. Mint kellemes időtöltés és mint a jótékonyság gyakorlásának hathatós módja, — egyformán ajánlani való a Misszió teaestéje.

— A budapesti Kossuth-szobor leleplezése. November 7-én leplezték le Budapesten Kossuth Lajos szobrát. A tudósítások szerint a leleplezés a háború utáni Magyarország legnagyobb szabású ünnepe volt, amelyen körülbelül 70.000 ember vett részt. Az avató beszédet gróf Apponyi Albert, a mai Magyarország legjelentékenyebb férfia mondta. Az amerikai Egyesült Államok nagykövete is koszorút helyezett a szobor talapzatára s közben pár szavas magyar beszédet mondott. A budapesti szoboravatással egyidejűleg egész Magyarországon nagy ünnepek voltak. A képviselőház Kossuth emlékét törvénybe iktatta.

— Leszállítják a fa kiviteli illetékeit. A magas vámtételek miatt a romániai fa külföldi piacokon nem volt versenyképes. A helyzet a belföldi fogyasztás jelentéktelensége miatt katasztrófálissá kezdett válni. Az utolsó pillanatban a kormány, belátva a túlmagas kiviteli illetékek tarthatatlanságát, a vámok leszállítását határozta el. A dolog keresztültvitelére jövő héten fog sor kerülni. Ugyancsak leszállították a szarvasmarhák és a sertések kiviteli illetékeit.

— **Gazdáink figyelmét** újból felhívjuk a nov. 13-iki gazdanapra és az azzal kapcsolatos állatkiállításra és díjazásra. A gazdanapon megjelenők csak tanulhatnak majd abból, amit látni és hallani fognak, az állatkiállítás pedig, a dícsőségen kívül a nyerteseknek igen jelentékeny pénzjutalmakat is fog jelenteni.

— **A tekerőpataki Gazdakör műsoros estéje.** Folyó hó 13-án (vasárnap) rendezi tánc- és egybekötött műsoros estélyét a tekerőpataki Gazdakör, melynek jóvedelmét felszerelése javára fogja fordítani. A változatos és szép műsor pontjai közül megemlítsük kivánczok dr. Péterffy Lőrinc esperes megnyitó beszéde. Érdekes és tanulságos gazdasági előadást fog tartani Gerečffy Csanád. Szórakoztató és értékes műsorszámok lesznek Gáll Erzsébet, Antal Gizella, György János és Farkas József pontjai. Közreműködik a Dalkör. Követendő példa a tekerőpataki gazdák kezdeményezése, akik a kellemes hasznossal egyeztetik össze. A szép akció megindításának érdeme dr. Péterffy esperes uré, aki sok szeretettel, odaadással és helyes gyakorlati érzékkel tartja ébren és ápolja községében a köz iránti érdeklődést.

— **Az unitárius egyház közgyűlése.** Vasárnap és hétfőn tartotta az Erdélyi unitárius egyház főtanácsa rendes évi közgyűlését. Az aktuális problémák megtárgyalása után az egyházi alkalmazzottak határozatának megtárgyalására került a sor, kik saját kezdeményezésükből elhatározták, hogy önkéntes adózásnak vetik alá magukat, miután az iskolák léte más-különben veszélyben forogna. Közel kétfélmillió lejt ajánlottak fel a papok és tanárok amugy sem magas fizetésükből és ezzel minden idő- nek, minden népnek példát nyújtottak nemes áldozatkészségükkel. Ugyanakkor elhatározták a világi híveknek progresszív megadóztatását is.

— **A csikszentmártoni járásbírósa ügye.** Dr. László Dezső és dr. Willer József képviselőink, a vármegyei bizottság mult számunkban közölt határozata nyomán interveniáltak a csikszentmártoni járásbírósa újrafelállítása ügyében. Kedvező választ kaptak, amennyiben az igazságügyminiszter megígérte a megszüntetett járásbírósnak január 1-ével való újra felállítását. Tekintettel azonban arra, hogy új bíróság felállítására költségvetési fedezet nincsen, ezzel szemben meg fogják szüntetni a csikszeredai törvényszék második szekcióját, ami az ügymenetet ott fogja kedvezőtlenül befolyásolni.

— **A Magyar Párt sikere a jugoszláviai községi választásokon.** Belgrádi jelentések szerint az e héten megtartott községi választásokon a Magyar Párt nagy sikereket ért el, amelyek annak köszönhetők, hogy a választások abszolút tiszták voltak. Ujvidéken, Nagybecskerekben, Zentán, Szabadkán és Zomborban érték el a magyarok a legjelentősebb sikereket.

— **A külföldi kölcsön és Ditró község.** Amint a multkor számunkban is megírtuk, a tervbe vett holland kölcsönakcióba a vidék, így Ditró község is bekapcsolódott.

Mig azonban a többi községnél a telekkönyvek tiszta volta következtében az esetleges bekebelezések könnyen keresztülvihetők lennének, addig Ditróban a telekkönyvi átalakítás át nem vitele folytán ezek a bekebelezések majdnem a lehetetlenséggel határosak.

A község ezt a nehéz helyzetet már régen belátta s ezért — hosszú huzavona után — végre a Budapesten rekedt tagosítási és arányosítási iratokat haza is hozatta.

Amint értesülünk, azonban a munkálatok megakadtak, mert most mint mindenütt, Ditróban is akadtak egyes emberek, akik a kérdés nagy horderejét nem fogták fel a maga komolyságában s nem törekedtek azon, hogy a köz-

ségre ez az annyira fontos kérdés egyszer már dülőre vitessék.

A község meghozta az iratok hazahozatalával járó anyagi áldozatot, de hogy az átalakítással járó bírósági munkálatok mikor indulnak meg, az még a jövő zenéje.

Több ízben is feltártuk mi, hogy milyen hátrányosan befolyásolja ez a telekkönyvi rendezetlenség Ditró nagyközség pénzügyi és hiteléletét, mig most már a huszába vágóan fog meggyőződni állításaink igazságáról; mert ha az esetleg perfektuálható holland kölcsönben nem vehet részt, ezt egyedül és kizárólagosan csakis a telekkönyvi rendezetlenségnek fogja köszönhetni.

— **Magyarország nyerte Európa birkózó bajnokságát.** F. év nov. 4—6. napján tartották meg Európa ez idei birkózó bajnokságát Budapesten 14 nemzet részvételével. I. Magyarország 14 pont. II. Esztország 13 pont. III. Svédország 8 pont. Bár az északi nemzetek leghíresebb birkózói is indultak a bajnokságokon, a magyaroknak mégis sikerült 2 bajnokságot, 2 második és egy harmadik díjat nyerni. Ha a pártos bíró Kárpátyt és Keresztést le nem pontozza, még fényesebb lett volna a győzelmük. Keresztésy, aki ma egyike a leghíresebb magyar birkózóknak, udvarhelyi székely fia. A magyarok ezuttal már másodszor nyerik Európa bajnokságát s vele a Nemzetek nagy díját.

— **A Bernády-ügy vége.** A Magyar Párt november 8-án intézőbizottsági gyűlést tartott. Az intézőbizottság az országos választásokra vonatkozó jelentés kapcsán Bernády György, Ugron András, gróf Toldalagi Mihály és Nagy Gyula ismeretes ügyével is foglalkozott. A pártfegyelem megszegéséért és idegen pártok jelöltjeinek támogatásáért Bernádyt kivéve, aki a pártból kilépve, magát a pártfegyelem szabályai alól kivonta s akivel ezért nem is foglalkoztak, valamennyiüket súlyos megrovásban részesítette. Bernády kilépésével a Magyar Párt kétségtelenül tehetséges, de igen megbízhatatlan, bár eddig mindig a körülményekhez alkalmazkodni tudó, nem kíváncsatos elemtől szabadult meg.

— **Hamis adatok alapján** jelent meg a Keleti Ujság 1924. évi egyik számában dr. Pál Gábor személyére vonatkozó közlemény. Evvel mi már akkor tisztában voltunk.

A napokban olvastuk Zomora Samu v. tanár erre vonatkozó nyilatkozatát, aki „Figyelő” aláírással írta meg a közleményt s most kijelenti, hogy adatai hamisak voltak. Egyébként Zomora ur volt a csiksomlyói ipartelep igazgatója. Ugy látszik, hogy nagyon gyenge megfigyelőképességgel rendelkezett.

Egyet most utólag is és ismételtelen megállapítunk, hogy tudják a „Figyelők”: Mi Pál Gábort ismerjük. Tudjuk és látjuk munkásságát, bizalmunkat és megbecsülésünket semmiféle mesterkedéssel nem fog sikerülni vele szemben megingatni.

— **A nemzeti hovatartozás megállapítása Jugoszláviában.** Eddig ugyanugy történt, mint nálunk, teljesen önkényesen, az érdekelt meghallgatása nélkül, pusztán nevének hangzása alapján. November 1-én megjelent egy kormányintézkedés, amely ezt a visszásságot, egyelőre a közoktatásnál, egy csapásra megszünteti. A kormányrendelet szerint a jövőben minden egyes szülő abba az iskolába adhatja gyermekét, amelyikbe akarja, tekintet nélkül arra, hogy milyen hangzása a neve. E rendelet nálunk is rég esedékes s eljövetele haladás jele lesz.

— **A rendőrség kitűnő fogása.** Olvastuk a bukaresti lapokban, hogy kalandos körülmények között megszökött a nagyváradi börtönből Pálos Cacion János hét évre ítélt fegyenc. Ország-szerte körözték s a gyergyószentmiklósi rendőrségnek jutott a dicsőség, hogy a veszedelmes gonosztevőt elfoghatta. Rusu rendőr ismerte fel a körözésben közölt adatok és személyleírás alapján s azonnal letartóztatta. A megszökés negyedikén történt s nyolcadikán már vissza is érkezett a szőkevény Nagyváradra.

EGÉSZSÉGÜGY.

A gyermek-hűdéses járvány.

A gyermek-hűdéses járvány annyira csökkent, hogy nov. elsejével engedélyezhették az alsóbb iskolák megnyitását is. Bár ez örömdetes tény, a veszedelem még nem mult el, hiszen csak a napokban is olvashattunk újabb esetekről. Ezért nem tartom érdektelennek, ha a XX. század ezen szomorúan érdekes járványos betegségről egyet-mást rögzíték e lap hasábjain.

A betegség kórbonctani, kóroktani és klinikai formáját Heine német és Medin svéd orvosok írták le először, akikről röviden Heine-Medin-betegségnek nevezzük.

Szörványos jelentkezéséről már a mult század első feléről állnak rendelkezésre irodalmi adatok, de tömeges megbetegedéseket csak századunkban észleltek először. 1905-ben a Skandináv félszigeten, 1907-ben az Egyesült Államokban, majd 1908. óta Európa csaknem valamennyi országában pusztított kisebb-nagyobb mértékben, mig ez év tavaszán Romániában is fellépett. Magyarországon 1911-ben volt 397 eset és 1926-ban 252 eset. A magyar törvényhozás különben már 1913-ban elrendelte a bejelentési kötelezettséget e betegségekre nézve, megelőzvéni ezzel az összes nyugateurópai nagy nemzeteket.

Sajátságos jelenség, hogy csaknem valamennyi járvány kulminációja vagy a nyári, vagy a kora őszi hónapokra esett és novembertől rendszerint csökkent.

Kor szerint a megbetegedések zöme 1—3 év között van, de észlelték már 1 hónapos csecsemőknél is. 4 évtől felfelé rohamosan csökken, 14 év után igen ritka, bár 29, sőt 32 éves felnőtteknél is látták már.

Messzire vezetne a betegség kórbonctani és kóroktani képével foglalkozni. Ezért röviden csak annyit, hogy a gyuladós természetű elváltozások a gerincagy szürke állományának mellső részében: az első szarvakban mutathatók ki. Szóval egy szórt gócu gerinevelő-gyuladással állunk szemben s hogy a bénulás hol következik be, az a megbetegedett gerinevelői gócu helyétől függ.

A betegséget okozó baktériumot még nem ismerjük. Kétségtelen azonban, hogy a betegség nemcsak járványos, hanem nagymértékben ragályos is. A kórok a garat és orr képletein hatol be a szervezetbe és igen fontos tudni, hogy a fertőzést egészséges egyének is továbbíthatják.

A betegség egy heti lappangási idő után rendszerint borzongással és 38.5—40.5° közötti lázzal kezdődik. A gyermek erősen izzad, szomjazik, tulzottan érzékeny, hányás, hasmenés lehet jelen. A mikroszkoppal dolgozó orvos részére igen értékes tünet ilyenkor a leucopenia: a fehér vérsejtek csökkentek voltak.

2—7 nap múlva a láz alábbhagy s a betegség illetén javulásán örülő szülők egy, két, vagy három nap múlva kétségbeesve látják valamelyik végtagnak teljes bénulását. Ha az ilyen végtagot felemeljük, petyhüdtlen, élettelenül esik vissza. A betegség súlyossága szerint más és más izomcsoportok lehetnek megtámadva. Leggyakrabban az alsó végtagokat éri a bénulás. De lehet mindkét felső végtag. Jobb alsó, felső végtag. Bal alsó, felső végtag. Jobb alsó, bal felső és viszont, úgy hogy a legkülönbözőbb bénulási formák lehetségesek az egész test megbénulásáig. Hólyag-, bélzavarok elég gyakran észlelhetők.

A betegség kórjólata elég kedvezőtlen. A halálozási arányszám 4—14%. Felnőtteknél a lefolyás súlyosabb. Ám körülbelül 8%-ban teljes gyógyulásokat is figyeltek meg. Enyhébb esetekben már a bénulást követő első héten látni

„STEAUA ROMÂNĂ”

ROMÁN BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG FŐÜGYNÖKSÉGE

GHEORGHENI—GYERGYÓSZENTMIKLÓS

REG. FERDINAND (DEÁK FERENC)-UTCA 34.

legelőnyösebb feltételek

A mellett vállal élet, hal-

eset, tüzkárbiztosításokat.

szembetűnő javulást, de ha már hónapok teltek el, csak hosszantartó, céltudatos orvosi kezelés mellett várható eredmény. Fájdalom, igen sok, minden kezeléssel dacoló eset is van, midőn a gyermek egész életén nyomorék marad, bár szellemileg és vegetative kóros eltérés nincs.

Ujabban már szérumok is vannak forgalomban, de ezek még nem hatnak specifikusan s inkább csak kísérleti értékűek. A bémult végtagok kezelésénél a legkülönbözőbb gimnasztikai gyakorlatok, massage, fürdők, faradikus vagy galvanikus áram, legújabbán pedig a Diathermia és Röntgen is szerepelnek. Ha minden egyéb csődöt mond, akkor a sebész kése lép jogaiba s sokszor még teljesen reménytelennek látszó esetekben is inátültetés, vagy az ízület rögzítése által az alsó végtagokban teljesen hűdött beteg lassan lábraáll.

Mint hogy a betegség nagymértékben ragályos, a beteg elkülönítése és a vele érintkezett egészségesek megfigyelése legalább három hétre okvetlenül szükséges. Hiszen mint fennebb láttuk, a betegséget egészségesek is anélkül, hogy ők maguk megbetegednének, elhurcolhatják. Végtelen fontos tehát, hogyha valaki fertőzött vidéken megfordul, vigyázzon a leggondosabb tisztaságra. Tudvalevőleg a kór okozója a piszokban tenyészik legjobban, tehát a tisztaság ellene a legnagyobb fegyver. (Gyakori szájbölgetés fertőtlenítő oldatokkal! Csók mellőzése! Fehérnemű, ruha fertőtlenítése! stb.)

Az idei itteni járvány az eddigi jelek szerint Bucuresti külvárosából indulhatott ki, honnan sugarasan a vasutak mentén terjedt tovább. A járvány mértékéről még pontos statisztikai adatok nem állanak rendelkezésre, de a kulináció itt is a nyári hónapokban volt s mióta az ősze beállott, a járvány napról-napra csökken.

Dr. Csiky János.

KÖZGAZDASÁG.

A holland kölcsön ügye.

Multkori számunkban jeleztük, hogy Gyergyó vidéke ezidőszertint legaktuálisabb kérdéséről, a tervbevett holland kölcsönről, olvasóközönségünket állandóan tájékoztatni fogjuk.

Alighogy első számunk megjelent, egy két nap múlva már lejöttek városunkba a kölcsön felvételének részletes feltételei, s mikor e sorokat írjuk, ezek a feltételek már minden bizonynyal ott fekszenek az érdekelt községek egyháztanácsának asztalán megvitatás végett.

Nem hallottunk még róla, hogy valamelyik egyháztanács már foglalkozott volna ennek megvitatásával és álláspontját leszögezte volna. Éppen ezért anélkül, hogy a legilletékesebb fórum: az egyháztanács jogkörébe beavatkozni akarnánk, csupán a több szem többet lát, több ész többet gondol elvénél fogva mi is hozzászólunk ehhez a kérdéshez.

Mielőtt azonban a kölcsön feltételeinek általános megvitatásába bocsátkoznánk, nem mulaszthatjuk el leszögezni azon végtelen komoly figyelmeztetésünket, mely ezen kölcsönügynek a székelységgel szemben való elbírálására vonatkozik.

Mig u. i. az arra szoruló nagy tömege merész fántáziájával már itt látja és gondolja a holland forintokat, addig hallhatunk olyan han-

gokat is, és sokszor nem minden malicia nélkül, melyek alkalmasak arra, hogy a népnek az utolsó szalmaszálnak látszó illúzióját is elvegyék a kölcsön sikerülhetése tekintetében.

Veszedelemes és bűnös játékot űznek azok, akik a népnek ezt a hitét megingatni akarják. Ugy képzelem a mai gazdasági helyzetet, mint a halálos beteget, akiben az életet már csak injekciókkal lehet fenntartani, azonban a nagybeteg épen erre való tekintettel még hisz a csodában, hogy az injekció még új életet önthet beléje. És nem lelketlenség lenne-e, hogy ekkor odamenjen valaki a nagybeteg ágyához és azt mondja neki: ne áltasd magad az injekciókkal, ne higgyél bennük, mert te már megértél az elpusztulásra.

Veszedelemes játék ez még azért is, mert a nagy tömeg, ha valami feltevése nem sikerül, mindig bűnbakokat szokott keresni s egy ilyen esetben bűnbakokul épen azokat jelölné ki, akik a legjobb indulattal és önzetlenséggel iparkodtak a népen segíteni.

Ismételjük tehát, hogy végtelen komlysággal kell ezt a kérdést kezelni; s míg egyrészt az arra hivatottaknak mindent el kell követniük a kölcsön realizálása tekintetében, addig nem tudjuk eléggé figyelmeztetni a kölcsönigénylőket is arra, hogy ne tegyenek fel mindent erre a kölcsönlapra, hanem igyekezzenek életüket minden óriási nehézség dacára is úgy berendezni, hogy csalódás ne érje, s ha már éri, az nem lesújtó, hanem felemelő legyen.

Ezzel a kölcsönnel nem mint bizonyossággal, hanem mint eshetőséggel számoljon, mert ismerve a feltételeket, addig is, míg a holland forintok tényleg valóra válnak, még idő telik el, addig pedig az embereknek élniök kell.

Előttünk fekszenek a kölcsön feltételei. Meg kell állapítanunk, hogy komoly munka eredménye és aki összeállította, az komolyan foglalkozik a kérdéssel.

A feltételek elbírálása két főbb szempontból kell hogy megtörténjék: először pénzügyi, másodsor a perfektuáláshoz szükséges anyagi és alaki feltételek teljesítése szempontjából.

Ugy a pénzügyi, mint az alaki és anyagi feltételek szempontjából másként ezek elbírálását nem tartom lehetségesnek és egyuttal megnyugtatónak, mint úgy, hogyha a pénzügyi szempont elbírálására, hogy t. i. a felajánlott kölcsöntípusok közül melyik lenne népünkre nézve a legmegfelelőbb, tisztán bankszakembereket kérnének fel az egyháztanácsok, míg az anyagi és alaki feltételek keresztülvihetőségének elbírálására szintén ebben a szakmában működő egyének kéretnének fel, akik alaposan megindokolt szakvéleményüket a legközelebbi egyháztanács elé kellene hogy terjesszék.

Mindkét szempontnak elbírálása annál is inkább sürgető, mert amint értesülünk, a kölcsönt közvetítő Ladó István e hónap folyamán városunkba érkezik a külföldi bankcégek megbízottjaival együtt, hogy az ügyletet perfektuálhassa.

Cs. A.

LÁZÁR FIVÉREK

Telefon szám: 23.

GHEORGHENI.

Telefon szám: 23.

FIÓKÜZLETEK: GYERGYÓALFALU, GYERGYÓCSOMAFALVA, GYERGYÓSZÁRHEGY.

Legfinomabb grizes és sima nullás liszt ára Lei 12.50.

Ha anyagi helyzete megengedi, szerezze be egész évi lisztszükségletét. Nagyon sok pénzt fog megtakarítani vele.

Csakis bánáti liszteket vegyen!

Tapasztalhatta, hogy a legjobbat és legolcsóbbat kapja

Lázár Fivérek cégnél Gyergyószentmiklóson.

Cukorközpont Gyergyóvidéki hivatalos lerakata. — Nagy gyapot és fejtő raktár. Mindenféle fűszerárak legolcsóbban kaphatók.

3-1

ILLATSZEREK, SZAPPANOK!!

és egyéb toilette cikkek

Gyergyószentmiklóson

a legolcsóbban árusít

a „VÉNUS“ parfümeria.

Szives pártfogást kér Ausländer Béla droguista.

10-1

Szabó Márton utóda

cipőüzletében Gyergyószentmiklóson szerezheti be legjutányosabban a legjobb minőségű gyermek, női és férfi cipőit, hó és sárcipőit.

Nagy választék! Pontos kiszolgálás! Olcsó árak!

10-1

Tisztviselőknél, hivatalnokoknál kedvezmény!

Wimpassing márkájú hócipőim a legolcsóbbak.

Balázs Vilmos

sör, bor, szesz és szeszitalok raktára

Gheorgheni—Gyergyószentmiklós

A Bürger-féle marosvásárhelyi sörgyár főlerakata.

Telefon 18.

A legmodernebb gőzerőre berendezett sörtöltőde